

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Sóhajok városa*

Forrás: *A Nép*

Bp.
(Hely)

1921. 6. 29
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

362.92

Hely

Idő

"1921"

Személy

Helyszám

Sóhajok városa

Budapest, jun. 28.

Három világtájon, Északon, Keleten és Délen mindennap ezer korbáccsal verik a magyar önértet, a világ három tájáról sikolt az ég felé a magyar sors rettentő mostohasága, halljuk, olvassuk, érezzük, szenvedjük minden pillanatban. És Északról, Keletről, Délről jönnek végtelen sorokban a végtelen fájdalmat hordozó magyarok. Ó, mily jó elfutni a rabság levegőjéből, kimenekülni a bilincsek fojtogatásából, megszabadulni a gyalázat és megalázkodás napjaitól! Mily jó elhagyni a megfertőzött földet, mely valaha szent és áldott volt, mert a szülőföld volt, mily jó megmenteni a kint, a sajtó gyötrelmet, melyet a szivekben csempésztek át a rab földről a csonka földre! Mily jó, mily jó itt, ahol szabadság van s ahol oly megilletődött szeretet fogadja a magyar sors szomorú vándorait, hogy *vaggon is adnak, ahol elrejtethetik, őrizhetik, akár le is lakatolhatják egyellen kincsüket, a megmentett magyar fájdalmat...*

A vagonvárosban

Mert azt őrzi ez a fekete város, itt a nyugati pályaudvar végében. Mintegy háromszáz vagon: mennyi kiáltó vád és elesukló fájdalom! Ott nyulnak el feketén; a metropolis ezer szint ragyogtató lázas, hangos élete zug körülöttük, észre sem venné az ember de jó, hogy itt vannak, mert *ők a bizonyosság, hogy van még magyar hazaszeretet.*

A magyar hazafiasság a vagonokban él. Egy séta közöttük, a fekete vagonváros keskeny utcáiban, új bizal-

mat fakasztó tanulság. Aki kétségbeesett és reménytelennek látja a magyar sors útját, idejőjjön, a fekete vagonok közé, melyek ezernyi piros szívet őriznek és megtanul hiálni a jövőben.

Apró gyermekek játszadoznak, kergetőznek a kocsik között. Van köztük, aki a Felvidékről szakadt ide, aki a gyergyói falvak góbéja s van, aki a Bácska barnaarcu kis hontalanja, de összehozta őket a magyar sors, mely mind a három felé egyként kegyetlen. *És együtt tartja őket a magyar közöny.*

«A gyerekeket nevelni kell»

A nyitott ajtókon keresztül látom az összezsufolt butorokat s közöttük az apát, aki a magyarságáért szenved, az anyát, aki megosztja ezt a szenvedést s a gyerekeket, akik komoly arccal, ölbetett kézzel ülnek és megszűre gondolnak. Itt találkozom Kossik Sándorral, a keményracu magyarral, aki Nyitrán szolgálta a tekintetes vármegyét és elkellett jönnie, mert magyarnak született és nem tudott más lenni. Tavaly augusztus óta lakik a vagonban feleségével és öt gyermekével együtt. Kossik most a belügyminisztériumban tisztviselő és vár, vár, hogy *az a fordul minden.* Ez az ember megható és felemelő példája a magyar középosztály megdönthetetlen őseréjének. A vagonlakás gyötrelmei között is az minden gondja, hogy a gyermekeit iskoláztassa. Két leánya felső ipariskolába, egy polgáriba jár. Egyik fia gimnazista, a másik elemista. És Kossik mindennap in-

struálja őket, mert «tanulni kell mindenkinek». Ahogy a télre fordítom a szót, elkomorodik az arca.

— Isten mentsen a téltől! — mondja. — Tavaly is reggelre megfagyott a víz a vagonban, az ajtó bejegecsedett s amint fűteni kezdtünk s ahogy fölmelegedett a vagon levegője, olvadni kezdett a tetőn levő hó és ráfagyott jég és száz nyíláson, hasadáson csorgott le a víz, mintha eső lett volna... Borzalmas napok, hetek, hónapok voltak! De most nyáron is türehetetlen a vagon levegője, mely oly forró, mintha katlan lenne.

— Missziók nem járnak most ide?

— Nem bizony — megfeledezett itt rólunk mindenki — mondja szomorúan Kossikné és érzik a hangján, hogy nem a jótékony kezek elmaradása, hanem a lelkek közönye fáj neki. Kossik is panaszkodik: nehéz a gyerekeket nevelni, mert a vagonban elszoknak az otthontól.

Bizony, a gyermekek szívesen hancuroznak a kocsik között. Szörnyen tetszik nekik, hogy fel és le mászkálhatnak a lépcsőkön, keresztülbujhatnak a kocsik alatt. Pedig veszedelmes ez a játék, mert gyakran tolatnak és ilyenkor megindul az egész vagonváros. Most nemrég is két asszonyt gázoltak halálra a kocsik.

A legrégebb lakó

Mikor lesz vége ennek az életnek? Keserűen legyintenek a kezükkel. Hiszen Pál Trajánék már 1918 óta itt laknak, három telet átszenvedtek s még mindig nem helyezték el őket. Ugyancsak régóta itt lakik Ilia Fe-

Székesfővárosi háziyomda 1920

renc nyitrai menekült a feleségével. A 67 éves, nyugalmazott rendőr 500 koronás nyugdíjából halon, zöldségen és főzléken él feleségével együtt.

Nem messze tőlük egy Vajda-Hunyadról menekült járásbíró lakik feleségével és két gyermekével. Április közepén üzték ki az eskü megtagadása miatt. Keserűen és mégis bizalommal beszél. Most a budapesti járásbírószághoz osztották be. Lakás nincs.

A zárdából a vagonba

Érdekes a Karácsonyi Emilék vagonja is. Mikor odaérünk, éppen vacsoráznak. A nyitott ajtó keresztvasára terített szőnyeg fedte el őket a kíváncsi szemek elől, de vacsora után kiül az egész család az «utcára», a «ház elé».

Karácsonyi a temesvári városi statisztikai hivatal főnökhelyettese volt. 1920 május óta vagonlakók. Minden butoruk, közte a leányszoba fehér, finom berendezése is tönkrement. A két leány — két felserdült szépség — zárdában nevelkedett, onnan kerültek ide, a vagonváros purgatóriumába. Az egyik kitűnő festő, Temesvárt legkedvesebb tanítványa volt Ferentzynek, a másik Pallay Anna növendéke. És itt kell élniök, csupán azért, mert az apjuk talpig férfi volt és nem engedett a magyarságából.

Kinn ülünk a vagonváros fekete házai között. Panaszkodnak. És körül panaszok szakadnak ki a szívekből, egyetlen óriási szívből fel-fakadó sóhaj az egész vagonváros. Azt mondják ebben a városban senki

sem alszik s így annyi vigasza sincs senkinek, hogy álmában hazudhatna magának irgalmasabb helyzetet. *Egy város, amelyben meghaltak az álmok!*

Éjszaka a vagonvárosban

A magasban hideg fénnyel reszket a millió csillag. És szemünk előtt víziós terhes látomásban emelkedik ki a fekete kocsikból a magyar fájdalom s olvad össze a magasban, mint égis éró lángcsóva.

Fel kell jegyezni, hogy elvették Magyarországot hegyeit, fenyveseit, tengerszemét, a bácskai aranykalászos földeket, mindent elvettek, nem maradt meg más, csak a magyar fájdalom, a magyar elkeseredés, a magyar szenvedés, azt is vagonokba rejtették. Olyan a vagonváros az éjszakában, mintha koporsók hosszú, gyászos sora lenne... *Koporsók; bennük fekszenek azok, akik hitet mertek tenni a magyarságukért.*

Turehányi István